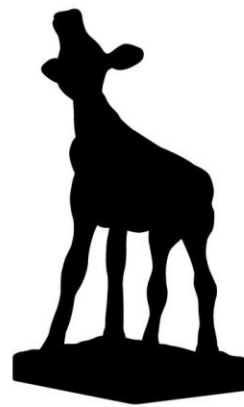

NATIONALE EN INTERNATIONALE TROTS: HET NFF EN IFFR

**INTERNATIONAL
FILM FESTIVAL
ROTTERDAM**

**NEDERLANDS
FILM FESTIVAL**

Naam: Merijn Wierenga
Studentnummer: 3682285
Cursus: Bacheloronderzoek Filmcultuur
Docent: Ansje van Beusekom
Datum: 05-04-2013
Blok 3 2012-2013

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	3
Methode.....	5
Filmfestivals.....	5
Functies.....	7
International Film Festival Rotterdam.....	8
Programma.....	8
Publiek.....	9
Distributie en productie.....	11
Nederlands Film Festival.....	12
Programmering.....	13
Prijzen.....	15
Publiek.....	16
Vergelijking.....	17
Conclusie.....	20
Bibliografie.....	22
Primaire bronnen.....	22
Secundaire bronnen.....	22

INLEIDING

“to take the pulse of world cinema once a year. To gather the movers and shakers of the profession in one place so they can exchange ideas, show each other their movies, and do business. To discover new talents. . . . To spotlight new trends in filmmaking. . . . To promote a type of cinema that’s both artistic and of wide appeal. To showcase striking and difficult works that wouldn’t otherwise get the attention they deserve. To salute great filmmakers who will add to the festival’s prestige. To give the people behind a film the chance to meet the world’s press. To generate miles of free publicity for the films taking part, enough to stretch from Paris to Los Angeles. . . . And finally, to recharge filmmakers’ and producers’ batteries once a year so they have the courage to carry on—by showing them movies they’d have been proud to work on and produce.”¹

Filmfestivals zijn vaak internationale aangelegenheden maar er vinden ook festivals plaats op nationale schaal. Zoals het citaat van Derek Elley aangeeft heeft een filmfestival vele functies. Het filmfestival als onderzoeksobject is daardoor interessant voor wetenschappers, ook buiten de filmwetenschap. Studies hebben zich onder andere gericht op de glamour van de festivals, het prestige, wat voor invloed het festival voor de stad heeft, receptie, nationale en internationale festivals en programmering.² Wetenschappers richtten zich op het fenomeen filmfestival of op specifieke festivals. Maarten Alexander schreef zijn masterscriptie over filmfestivals in transitie met als case-study het Belgische festival ‘Open Doek’ (nu MOOOV).³ In deze scriptie beschrijft hij dat filmfestivals de laatste jaren in een transitie zitten en dat er snelle veranderingen optreden. Daardoor is het filmfestival een interessant recent onderwerp.

Aangezien het MOOOV een internationaal filmfestival is zal deze op een andere manier functioneren dan een nationaal filmfestival. De festivals zijn op een verschillende manier gestructureerd maar hebben wellicht hetzelfde doel voor ogen. In deze scriptie zullen het Nederlands Film Festival en het International Film Festival Rotterdam centraal staan. De centrale vraag binnen dit onderzoek zal dan ook zijn: *In hoeverre verschillen de functies van het*

¹Derk Elley, “Director Envisions Next Millenium of Fest”, *Variety Special Supplement*, Cannes at 50, March, 24-30, 1997, 6.

² Website van Film Festival Research FFRN: FFRN bibliography.
<http://www.filmfestivalresearch.org/index.php/ffrn-bibliography/>

³ Maarten Alexander, *Filmfestivals in Transitie: Een literatuurstudie en een kwalitatief onderzoek naar de veranderende rol van filmfestivals*. Masterscriptie. Te vinden:
[http://www.bamart.be/files/Alexander,%20M.%20\(2009\).%20FILMFESTIVALS%20IN%20TRANSITIE.%20Gent,%20Universiteit%20Gent..pdf](http://www.bamart.be/files/Alexander,%20M.%20(2009).%20FILMFESTIVALS%20IN%20TRANSITIE.%20Gent,%20Universiteit%20Gent..pdf)

Internationaal Film Festival Rotterdam en het Nederlands Film Festival? Er zal getracht worden deze vraag te beantwoorden door het International Film Festival Rotterdam te vergelijken met het Nederlands Film Festival. Het onderzoek is onderverdeeld in vier categorieën. De centrale deelvragen daarbij zijn: Hoe ziet een filmfestival eruit en wat zijn de functies? Op welke manier draagt het IFFR zijn functies uit? Op welke manier draagt het NFF zijn functies uit? Tot slot zal een vergelijking tussen de twee festivals worden gemaakt.

Met behulp van deze vragen wordt een comparatief analytisch onderzoek geschreven over de internationale en nationale filmfestivals. Dit onderzoek is daardoor gericht op bronanalyse. Studies over specifieke en algemene filmfestivals kunnen worden geanalyseerd om de trend vast te stellen. Hiermee kan getracht worden het NFF en IFFR in deze trend te plaatsen. Als leidraad voor het bronnenmateriaal is de website van het Film Festival Research Network van groot belang. Deze website is opgezet door Marijke de Valck en Skadi Loist en geeft een gecategoriseerde bibliografie weer van studies over filmfestivals.

Een studie dat in dit onderzoek ook een centrale rol speelt is *Film Festivals: From European Geopolitics to Global Cinephilia* van Marijke de Valck.⁴ Ze bespreekt hierin festivals die gericht zijn op Europa evenals festivals die gericht zijn op de wereldmarkt. Dit wordt ook wel gezien als een standaardwerk voor filmfestival onderzoek. Daarnaast zal een zeer recente studie van Cindy Hing-Yuk Wong gebruikt worden: *Culture, People, and Power on the Global Screen*.⁵ Ze geeft in dit boek een breed overzicht van de inhoud van filmfestivals en de functies daarvan. Zoals eerder genoemd worden ook specifieke studies van filmfestivals geanalyseerd zoals *25 Jaar Nederlands Film Festival* samengesteld door Hester Presburg en Herman de Wit.⁶

Deze en andere teksten worden bekeken in het licht van de eerder genoemde deelvragen. Daarbij zullen antwoorden op de gestelde vragen worden gezocht in het kader van het NFF en het IFFR waarbij deze resultaten daarna met elkaar vergeleken kunnen worden om tot een sluitende conclusie te komen. Aan het eind van dit onderzoek is het dan hopelijk mogelijk om een uitspraak te kunnen doen over de verschillen tussen het IFFR en het NFF.

⁴ Marijke de Valck, *Film Festivals: From European Geopolitics to Global Cinephilia* (Amsterdam: University Press, 2007).

⁵ Cindy Wong, *Film Festivals: Culture People, and Power on the Global Screen* (New Brunswick: Rutgers University Press, 2011).

⁶ Presburg, H., et. al. *25 jaar Nederlands Filmfestival* (Stichting Nederlands Film Festival, 2005).

METHODE

In het onderzoek van Marijke de Valck heeft zij succesvol de Actor Network Theory gebruikt om een goed overzicht te geven van het 'netwerk' film festival. De Valck benadrukt dat filmfestivals complexe fenomenen zijn en moeilijk binnen een discipline zijn te vangen. De Actor-Network Theory biedt daarom een goede uitkomst om naar filmfestivals te kijken. Deze theorie is door Bruno Latour ontwikkeld en heeft door zijn toedoen bekendheid gekregen binnen de mediastudies. De theorie probeert verschillende sociale en technologische ontwikkelingen uit te leggen met behulp van een interdisciplinaire benadering. Door zowel menselijke en niet-menselijke actoren binnen dezelfde theorie te bekijken en geen hiërarchische verdeling daarin te maken, kan met behulp van de theorie een netwerk als een filmfestival doeltreffend worden onderzocht. In dit onderzoek zullen daardoor verschillende actoren worden onderzocht die samen het gehele netwerk van het festival vormen. Deze actoren zullen nu uiteengezet worden.⁷

Voor het bepalen van de trend binnen de filmfestivals zal ik gebruik maken van een aantal teksten die geanalyseerd zullen worden. Zowel het onderzoeken van het Nederlands Film Festival als het onderzoeken van het International Film Festival Rotterdam zal bestaan uit bronnenanalyse. Uit deze bronnenanalyse zal ik een paar onderwerpen uitlichten om de vergelijking te kunnen maken. Daaronder zullen vallen: de programmering (met daarbij het programma buiten de grote films om), het publiek, het uitreiken van prijzen en distributie en productie.

Van beide festivals zal het programma geanalyseerd worden aan de hand van programmaboekjes en jaarverslagen van 2011. Het onderzoek van het publiek zal duidelijk maken op welk publiek het festival zich richt. Is het gericht op een breed publiek, film liefhebbers of op professionals? Het uitreiken van prijzen is belangrijk geweest voor de in- en uitsluiting van films en daarnaast de toekomstbepaling voor een film en filmmakers. Deze kunnen een inzicht geven van de functie van een specifiek festival. Dit heeft allemaal te maken met waar het filmfestival voor staat en waar het voor wil staan.

Eerst zal er echter worden gekeken naar filmfestivals in het algemeen. Door het bekijken van de functies van een filmfestival is het in mijn visie mogelijk om een goed beeld te geven van waar het verschil zit tussen een nationaal en een internationaal festival. Nu volgt er een kort overzicht van filmfestivals in het algemeen met een korte geschiedenis daarvan.

FILMFESTIVALS

⁷ De Valck, 29-36.

Ieder jaar vinden er over de hele wereld duizenden filmfestivals plaats. Festivals met verschillende strekkingen, thema's, grootten en publiek. Het fenomeen filmfestival is afkomstig uit Europa, met als pionier op dit gebied het filmfestival in Venetië. Dit is echter wanneer 'festivals' die de Lumiere broers organiseerden buiten beschouwing worden gelaten.⁸ In Venetië werd het eerste festival gehouden in 1932. Na de Tweede Wereldoorlog zouden de filmfestivals de beste omstandigheden hebben voor een grote bloei. Amerika, in het specifiek Hollywood, heeft een grote invloed gehad op het filmfestival, hoewel Europa en Hollywood vaak als tegenstelling worden gezien. Het is echter gecompliceerder dan deze generalisatie doordat ze vaak met elkaar in relatie staan door een complex netwerk van relaties.⁹

Volgens Marijke de Valck is de geschiedenis van de filmfestivals grofweg in te delen in drie fases. De eerste fase is de fase vanaf het eerste filmfestival in Venetië in 1932 tot 1968 toen er opschudding ontstond in Cannes. Vanaf toen kwam er een breuk werden de festivals in Europa gereorganiseerd. In deze tweede fase kwam de nadruk te liggen op de tweedeling van een filmfestival als beschermer van de film als kunst en als een instrument voor de filmindustrieën. In de loop van de jaren '80 begint de derde fase. In deze fase vindt een grote institutionalisering en professionalisering plaats op de globale filmfestival markt.¹⁰

Een belangrijke verandering was de tijd van de revoluties in de eindjaren '70, waarbij filmmakers een markt wilden voor een meer alternatieve film. Daarbij hoorde politieke en experimentele film en films gemaakt door jonge filmmakers. Doordat de grote filmfestivals zoals Cannes, Venetië en Berlijn wel veranderden maar bleven vasthouden aan de prestige ontstond er ruimte voor nieuwe filmfestivals. Het filmfestival in Rotterdam is een voorbeeld van een festival die de kans greep om de avant-garde cinema op de kaart te zetten.¹¹ In de jaren '80 verspreidde de filmfestivals zich vanuit Europa ook naar onder andere Azië en Noord-Amerika. Hierdoor werd de aandacht voor de grote Europese filmfestivals verminderd en kwam er ruimte voor nationale en regionale filmfestivals.¹²

Nu er een korte achtergrond van filmfestivals is gegeven zal nu worden weergegeven wat de huidige functies van een filmfestival inhouden. Aangezien de opsomming van de functies flink kan oplopen zal ik een aantal functies eruit halen die belangrijk worden bevonden voor dit onderzoek.

⁸ Bart Hofstede, In het wereldfilmstelsel: Identiteit en organisatie van de Nederlandse film sedert 1945 (Delft: Eburon, 2000), 160.

⁹ De Valck, 14-15.

¹⁰ De Valck, 19-20.

¹¹ Ibidem, 167.

¹² Thomas Elsaesser, *European Cinema: Face to Face with Hollywood*, (Amsterdam: University Press, 2005), 91.

FUNCTIES

Een filmfestival trekt verschillende groepen actoren met verschillende belangen. Het beste voorbeeld daarvan is wellicht het filmpubliek dat komt voor vermaak. Een filmfestival is voor film liefhebbers of *cinefielen* een evenement waar ze hun hart aan kunnen ophalen. Aan de andere kant zijn er ook filmfestivals puur gericht op professioneel publiek. Producenten, regisseurs, acteurs, distributeurs en de pers zijn dan vaak genodigd. Ondanks dat verschillende festivals zich richten op een ander publiek hebben ze wel overeenkomstige functies en doelen.

Ten eerste geeft een filmfestival een impuls aan een stad. Een filmfestival probeert publiek aan te trekken buiten het toeristische hoogseizoen en is daarmee een commerciële impuls voor de stad. Daarnaast kan een filmfestival een culturele status geven aan een stad, wat een positief imago is. Voor Rotterdam was dat belangrijk om van het imago van een economische handelsstad naar een imago dat ook een cultureel aspect had te gaan. Het imago veranderde van een industriële havenstad naar een stad als centrum voor media, architectuur en cinema.¹³

Ten tweede biedt een filmfestival een platform voor mensen die professioneel bezig zijn met het medium film. Zowel bij een op professionals gericht filmfestival als op een betalend publiek gericht festival is hier sprake van. Een filmfestival biedt vaak een platform aan jonge of beginnende filmmakers of een platform voor films met weinig financiële middelen voor promotie.¹⁴ Door zich via een filmfestival in de belangstelling te zetten kan een film een uitgebreidere distributie vergaren door aanwezige distributeurs te imponeren met de film. Aan de andere kant is het ook voor distributeurs een plek waar nieuwe films te ontdekken zijn. Een filmfestival biedt dus een opstapje voor films of filmmakers en een markt voor distributeurs en zelfs producers. Het biedt ook een platform voor discussie over film en maatschappelijke onderwerpen.¹⁵

Het uitreiken van prijzen speelt ook een belangrijke rol voor de distributie en afzetmarkt voor een film. Een vertoning van een (nog) tamelijk onbekende film op een filmfestival kan als een goed stempel werken en enige status aan de film toekennen. De uitreiking van prijzen geeft nog een extra stimulans aan een film of filmmakers. De toekenning van prijzen aan films zorgt ervoor dat er al een selectie is gemaakt. Hierdoor ontstaat er als het ware een canon van films binnen een filmfestival. De films kunnen in ieder geval rekenen op media-aandacht en daardoor meer bekendheid. Daarnaast wordt de status van een film daarmee ook opgeschroefd. Hierdoor

¹³ Elsaesser, 85-87.

¹⁴ Alexander, 28.

¹⁵ Wong, 2.

kan ook een vertoning op een andere festival het gevolg zijn. Voor filmmakers, acteurs en actrices kan het ook een opstap zijn naar nieuwe kansen en aanbiedingen.¹⁶

Nu een deel van de functies van de filmfestivals uiteen is gezet is het tijd om te kijken naar de casestudies. De casestudies worden met elkaar vergeleken aan de hand van wat hierboven uiteen is gezet aan functies van een filmfestival. De vraag of het International Film Festival Rotterdam dezelfde functies en waarden uitdraagt als het Nederlands Film Festival zal daarbij centraal staan. Eerst zal er een analyse worden gemaakt van het IFFR.

INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM

‘In de huidige situatie van groei van het alternatieve filmmaken, kan een filmfestival uitgroeien tot een morele en feitelijke basis voor de verdere ontwikkeling van de filmcultuur.’¹⁷

Volgens Hofstede was de oprichting van het IFFR een tegenbeweging tegen de kapitalistische norm en schaarde het festival zich onder de beweging van onafhankelijke filmmakers (oa de Nouvelle Vague) en probeerden aan te haken bij de eerder genoemde revolutie. Het filmfestival voorzag de nieuwe opkomende filmhuizen van films. Dit beeld wordt bevestigd door Marijke de Valck, die twee kenmerken van het festival noemt. Aan de ene kant noemt zij het ontwikkelen van een niche voor avant-garde. De functie is er zijn voor de kunst en de auteurs onder invloed van de Franse Nouvelle Vague. Door deze beweging kwam er focus op de auteur en ontstond er een fenomeen wat we tegenwoordig cinefielen noemen. Daarmee komen we meteen bij het tweede kenmerk van het festival: het aantrekken van een groot publiek, ondanks dat het festival geen commerciële agenda bevat. Als we kijken naar wat er tegenwoordig aan films draait en wat de randactiviteiten van de films zijn kunnen we kijken of het filmfestival deze kenmerken heeft behouden.

PROGRAMMA

Voor een goed overzicht van het IFFR zal eerst het programma geanalyseerd worden. Marijke de Valck beschrijft dat in de hoogtijdagen van de programmering er altijd werd geprogrammeerd door programmeurs die hier speciaal voor werden aangesteld. Tegenwoordig is het de directeur van het festival die de programmering aanstuurt en de vrijheid voor de programmeurs is niet meer zoals het was in de jaren '70 en '80.¹⁸

¹⁶ De Valck, 31.

¹⁷ Hofstede, 140. Citaat van Rotterdamse Kunststichting 1997:28.

¹⁸ De Valck, 173-192.

In 2012 bestond het programma van het IFFR uit 1.273 voorstellingen in totaal. Daarvan waren er 849 open voor het publiek en 177 voorstellingen waren voor de pers en de filmprofessionals. De overige voorstellingen waren ingepakt binnen een evenement of waren schoolvoorstellingen. De voorstellingen bestonden uit 220 lange films, 326 korte films, 35 performances en 33 lezingen en debatten. Daarnaast waren er 111 wereldpremières, 96 internationale premières en 57 Europese premières.¹⁹ De helft van de korte en lange films gingen op het festival in première. Het overgrote deel was alleen tijdens het festival in Nederland te zien.²⁰

Het programma voor het IFFR is opgedeeld in een aantal categorieën. De kern van het programma is de Tiger Award Competitie voor films van artistieke nieuwkomers. Het programma van de awards bestond in 2012 uit 15 lange en 21 korte films. Aan de awards zit een geldbedrag gebonden. In totaal zijn er 'slechts' 11 prijzen te verdelen op het festival.²¹ De Tiger Award Competitie heeft als doel het ontdekken van nog onbekend talent. Het stimuleren van dit talent door ze internationale aandacht te geven is daarmee ook een speerpunt. De films die worden gekozen zijn vaak uit landen waarvan de cinema nog niet zo ver ontwikkeld is. Volgens Hubert Bals, de oprichter van het festival, ligt daar de toekomst. Voor de ontwikkeling van de films uit die landen is niet veel glamour nodig binnen het festival.²²

Een ander deel van het programma is Bright Future. Dit onderdeel is ook gericht op jonge filmmakers die hun debuut of hun tweede film vertonen. Het onderdeel Spectrum bevat films met een hoge kwalitatieve waarde van filmmakers die al grote bekendheid hebben of minder bekendheid hebben maar al een tijd meedraaien. Dit onderdeel is gericht op de auteurscinema. Het Signals-programma is er om de nieuwe ontwikkelingen in de cinema en beeldende kunst op te pikken. Daarnaast is er ruimte voor debat. De ontwikkelingen van de cinema worden in dit programma in context geplaatst en het publiek wordt geïnformeerd. Daarvan is ook een onderdeel retrospectief.²³ Naast de filmvertoningen zijn er interviews en zaalgesprekken met filmmakers. Daarnaast wordt er ook geïnterviewd door internationale critici.

PUBLIEK

¹⁹ Jaarverslag IFFR 2011-2012, 5. Te vinden: http://www.filmfestivalrotterdam.com/Assets/Uploads/Documents/Jaarverslagen/IFFR_jaarverslag_2011-2012.pdf

²⁰ Ibidem, 16.

²¹ Ibidem, 11-14.

²² Wong, 148.

²³ Jaarverslag IFFR 2011-2012, 20.

Het aantal mensen dat het IFFR bezoekt is enorm te noemen. In 2012 telde het filmfestival 274.000 bezoeken aan films, tentoonstellingen, optredens en evenementen. Het bezoekersaantal ligt dus wel iets lager, maar niettemin is het een groot aantal. In 2012 waren er 2.595 gasten aanwezig, variërend van filmmakers tot journalisten. Daarnaast kwamen er 5.347 jongeren in educatief verband, waarvan 3.313 van het primair onderwijs, 1.172 van het voortgezet onderwijs en 862 studenten.²⁴ In de bezoekersaantallen is echter wel een daling zichtbaar in de cijfers ten opzichte van eerdere jaargangen. Dit is aan de ene kant bewust gedaan door het festival kleinschaliger te houden en daardoor kwaliteit voor de bezoeker te garanderen.²⁵ Aan de andere kant zijn het economisch ook moeilijke tijden waar het festival mee te kampen heeft. Dit sluit aan op wat Marijke de Valck noemt over het behoud van het 'cinefiële' publiek dat het IFFR aandoet.

Doordat het bezoekersaantal van het festival sterk is gegroeid in de jaren '80 en '90 is ook het publiek dat het festival trekt veranderd. Het massale waar het festival naartoe groeide werd door film critici niet als positief gezien. Het karakter van het festival zou veranderen en meer een massaal 'popcorn' evenement worden. De vraag was of het centrale motto van het filmfestival "finding an audience for the film" veranderde in "finding a film for the audience".²⁶ Hierdoor ontstond er een angst voor het aantrekken van een ander publiek en daardoor uiteindelijk veranderingen van het programma in de toekomst.

De festivalbezoeker speelt daar dus een belangrijke rol in. Marijke de Valck zet vervolgens uiteen wat voor bezoekers het festival ontvangt. Ze deelt de jaarbezoekers op in 6 categorieën. 3 daarvan zijn gebaseerd op bezoekers waarop de films die vertoond worden invloed hebben, de 'film cinefielen'. De eerste daarvan is de *lone list-maker* die zelf een keuze maakt in welke films hij of zij bezoekt aan de hand van eigen smaak en zich daarbij goed voorbereidt. De tweede is de *highlight seeker* die op zoek gaat naar de hoogtepunten van het festival om niks te missen. Daar gaat ook een voorbereiding aan vooraf. Een derde type is de *specialist* die een festival bezoekt omdat er een uniek programma wordt vertoond.²⁷

Daarnaast bestaan er drie andere types die worden aangetrokken door het festival en niet zozeer door de films zelf. Dit zijn de 'festival cinefielen' die vaak met vrienden of familie gaan. De eerste van de festival cinefielen is de *leisure visitor*. Dit zijn de types die voor hun vrije tijd naar het festival gaan en er geen zin of tijd voor hebben om veel tijd daarvoor vrij te maken. Dan is er de *social tourist* die meegaat met anderen voor het sociale element en de keuze voor

²⁴ Ibidem, 5.

²⁵ Website IFFR: <http://www.filmfestivalrotterdam.com/nl/iff-2012/nieuws/het-iff-2012-in-cijfers/> Geraadpleegd op 21-03-2013.

²⁶ De Valck, 188.

²⁷ Ibidem, 189.

films vaak aan iemand anders uit de sociale groep overlaat. Daarnaast is er de *volunteer* die van binnenuit het festival beleeft.²⁸

Volgens de Valck was er toen het festival nog kleinschalig was, maar één type festivalganger en dat was de klassieke cinefiel. Door de enorme groei van het IFFR is deze uitgebreid met een variëteit aan bezoekers zoals hierboven is beschreven. Toch zou het brede publiek niet per definitie negatief zijn omdat het doel van oprichter Hubert Bals toch was om een breed publiek te vinden voor de films die gedraaid werden. Aangezien er niet werd gecompenseerd in de programmering lijkt dat gelukt en kan de cinefiel zich nog steeds uitleven op het programma ook al is de keuze groter. Het lijkt alsof het IFFR daarop heeft ingespeeld door in 2012 het festival bewust kleinschaliger te maken om de 'klassieke cinefiel' die De Valck beschrijft tegemoet te komen en niet te vervallen in grootschaligheid waar de film critici sceptisch over waren.

Het publiek heeft zich dus in de jaren dat het festival bestaat sterk uitgebreid van een type cinefielen dat puur voor de films kwam tot een breed publiek waarbij ook mensen op zoek gaan naar het evenement of een sociaal aspect.

DISTRIBUTIE EN PRODUCTIE

Het IFFR speelt een belangrijke rol in de distributie van films die op het festival draaien. Vanaf de eerste editie van het festival bestond er al een distributietak.²⁹ Een aantal films wordt uitgebracht via de Tiger Releases. Elk jaar worden er meerdere films via dit label op dvd uitgebracht.³⁰ In 2009 bijvoorbeeld werden er meer dan 17 films op dvd uitgebracht.³¹ Dit zijn veelal films vertoond op het festival. Een aantal daarvan zijn ook met behulp van het Hubert Bals Fund geproduceerd. Daarnaast wordt er elk festivaljaar een box uitgebracht met de titel '10 to watch'. In deze dvd-box zitten 10 films die in première gingen tijdens het voorafgaande festival. Veel van deze films zijn ook online te bekijken via de Video On Demand pagina. Via deze pagina kan het publiek festivalfilms voor een bedrag tussen de 2,50 en 5 euro via de computer bekijken.³² Ook op YouTube worden er speelfilms en korte films beschikbaar gesteld. Het is ook mogelijk om een aantal films in de bioscoop te bezoeken. Tiger releases is in het bezit van de rechten van ongeveer 60 festivalfilms die door filmtheaters gehuurd kunnen worden.³³

²⁸ Ibidem.

²⁹ Peter Bosma, "Het verschijnsel van internationale filmfestivals" [2012] *Bosma, Peter. Home page* - 01-04-2013 <http://www.peterbosma.info/?p=artikel&artikel=27>

³⁰ Website IFFR: <http://www.filmfestivalrotterdam.com/nl/webshop/webshop-dvd/>

³¹ Internet Movie Data Base: <http://www.imdb.com/company/co0194290/> Geraadpleegd: 24-03-2013.

³² Website IFFR: <http://www.filmfestivalrotterdam.com/nl/distributie/>

³³ Ibidem.

Ook in de financiering van films speelt het IFFR een rol en dan met name het Hubert Bals Fonds. Dit fonds stimuleert de productie van films van jonge en innovatieve filmmakers en ligt daarmee in de lijn van het festival. Dit blijkt volgens het IFFR zelf een belangrijke stap voor jonge filmmakers om hun opvallende en sociaal relevante films van de grond te krijgen. Per jaar heeft het HBF ongeveer een miljoen euro tot zijn beschikking om in verschillende categorieën filmmakers te sponsoren. In 2011 werden er op het IFFR 27 films getoond die steun kregen van het HBF. Alle gesteunde films worden altijd op het festival vertoond. De steun wordt selectief verleend, met als voorkeur films die in de cultuur van het land van herkomst zijn wortels hebben. De distributie van deze films ligt ook in de handen van het IFFR.³⁴

Een tak van het festival die ook met productie te maken heeft is de CineMart. Binnen dit programmaonderdeel krijgen filmmakers de mogelijkheid om nieuwe ideeën op dit platform te lanceren. Hier kunnen de filmmakers bij de juiste mensen terecht komen om een nieuw idee van de grond te krijgen met behulp van de internationale filmindustrie. Veel professionals komen hier dan ook op af en krijgen bij aankomst een schema met persoonlijke ontmoetingen. In 2010 waren er 5.500 samenkomsten van mensen met projecten, producers en potentiële geldschieters.³⁵

Het IFFR heeft dus naast de functie van het vertonen van films ook een deel van de distributie op andere platformen en productie op zich genomen met als doel voor deze films een breed publiek te zoeken. Er zal nu op dezelfde manier gekeken worden naar het Nederlands Film Festival.

NEDERLANDS FILM FESTIVAL

De doelstelling van het Nederlands Film Festival wordt op de website duidelijk aangegeven. De 'missie' van het NFF luidt:

*Het Nederlands Film Festival behartigt het belang van de Nederlandse film en de Nederlandse filmcultuur door deze op aansprekende wijze breed onder de aandacht te brengen, te promoten en de kennis over deze kunst discipline te verdiepen en te verbreden.*³⁶

³⁴ Catalogue IFFR 2011. Uitgegeven door Eye Film Instituut. Te vinden in het archief van de Eye bibliotheek onder archiefnummer: F151(492).

³⁵ Ibidem.

³⁶ Website NFF: <http://www.filmfestival.nl/publiek/over-nff/festival-historie/missie-visie/>

Daarnaast staat er als omschrijving van het NFF dat het 'een aansprekend evenement voor een groot en zeer divers publiek dat zich welkom voelt, uitgedaagd wordt, en kennis en inzicht verwerft' is.³⁷ Er wordt vermeldt dat het festival een platform en ontmoetingsplek biedt voor filmprofessionals, zowel nationaal als internationaal. Daarmee wordt ook bedoeld dat het een brug slaat tussen de filmmakers, de films en het publiek dat er komt kijken. Een ander doel is het experimentele en innovatieve deel van de films te stimuleren.³⁸

De manier waarop het NFF dit probeert te bereiken is door een zo volledig mogelijk aanbod van de Nederlandse filmproductie te vertonen, zowel van het afgelopen seizoen als in retrospectief belangrijke films uit het verleden. Daarnaast zijn er activiteiten rondom de films die worden ingezet om meer dialoog te creëren tussen het publiek en de makers. Deze activiteiten worden ingezet om te informeren en te ondersteunen, zowel voor de professionals als het publiek. In het programma wordt getracht om de diversiteit in stromingen en soorten filmproducties recht te doen. Daarnaast zorgt de uitreiking van prijzen voor het toekennen van prestige aan producties. Voortbordurend op dit onderwerp zal nu de programmering besproken worden.³⁹

PROGRAMMERING

In dit deel zal ik voornamelijk spreken over het filmfestival dat in 2011 plaatsvond met als belangrijkste bronnen de website, het programmaboek en jaarverslag van 2011. In 2011 bevatte het hoofdprogramma van het Nederlands Film Festival een programma van lange speelfilms, documentaires, korte films en tv-films die sinds het vorige festival zijn voltooid.⁴⁰ Dit jaaroverzicht beslaat elk jaar het hoofdprogramma van het festival. Het boegbeeld van het festival zijn altijd de films die meedingen in de Gouden Kalf Competitie. In deze 31e festivaleditie waren 81 films onderdeel van deze competitie. Ter vergelijking: het totale programma van het jaaroverzicht bestond uit 223 films. Daarvan gingen er 104 op het filmfestival in 2011 in première. In datzelfde jaar bestond het jaaroverzicht uit 74 korte films, 33

³⁷ Ibidem.

³⁸ Ibidem.

³⁹ Jildou Kroes, Van A naar het Nederlands Film Festival: Een onderzoek naar de determinanten van gedragsintentie, 11. Scriptie van Kroes is te vinden: http://essay.utwente.nl/749/1/scriptie_Kroes.pdf

⁴⁰ Nederlands Filmfestival Catalogus 2011. Uitgegeven door Eye Film Instituut. Te vinden in het archief van Eye onder bibliotheeknummer: F151(492).

speelfilms, 55 korte documentaires, 37 lange documentaires en 24 televisiefilms. Naast het jaaroverzicht werden er 264 films buiten dit programma om vertoond.⁴¹

Ook die programmering, die naast het reguliere jaaroverzicht plaatsvindt is interessant om te bekijken. Ten eerste wordt er voor kinderen, zowel voor basisschool als middelbare scholieren, een programma samengesteld die vanuit de school bezocht kan worden. Deze programma's richten zich vooral op de educatie van de jongeren in de Nederlandse film. Naast filmvertoningen en workshops is er ook een programma waarbij de scholieren interactief bezig kunnen met de Canon van de Nederlandse Film, die in opdracht van het NFF is samengesteld.⁴² Door dit programma probeert het NFF de Nederlandse Cinema onder aandacht van jongeren te brengen. Voor nog jongere kijkers werden er verfilmingen van het oeuvre van Annie M.G. Schmidt vertoond.⁴³

Een ander onderdeel dat los staat van het jaaroverzicht is de Beeldenstorm. In dit programma bestaat uit verschillende onderdelen zoals *De favoriete avond van...*, waarin iemand van de voorhoede van de technologische revolutie zijn favorieten toont. Daarnaast was er een presentatie over transmedia, vonden er exposities plaats met beeldende kunst in brede zin, op verschillende stations werden enorme LED-schermen opgehangen die films vertoonden en er vonden bijeenkomsten plaats waarbij de mogelijkheden en kansen voor de Nederlandse filmindustrie werden besproken wat betreft cross- en transmedia. Daarnaast was er een terugblik op technologische innovaties door de jaren heen in de Nederlandse film. De nadruk bij de Beeldenstorm ligt dus op het medium film zelf en de technologische aspecten die belangrijk zijn voor het medium.⁴⁴

Ook bestaan er focusprogramma's waarvan er een aantal zullen worden uitgelicht. Er was voor eindexamenstudenten de mogelijkheid om hun films voor een groot publiek te vertonen. Hierbij werd er een prijs uitgereikt voor de beste afstudeerfilms. Er was de mogelijkheid om de dialoog aan te gaan met vertegenwoordigers van filmfondsen en coaches. Ook een groot onderdeel van de focusprogramma's was in 2011 het samen met het Holland Animation Film Festival georganiseerde animatieprogramma. Een Vlaamse dag was onderdeel van het programma en er werd teruggekeken op Nederlandse Cinema met vertoning van ABEL (1986, Alex van Warmerdam). Er was een online filmfestival, een programma met zwijgende films en er werd stil gestaan bij filmmakers en acteurs die dat afgelopen jaar overleden. Deze en

⁴¹ Jaarverslag Nederlands Film Festival 2011, 56. <http://www.filmfestival.nl/publiek/over-nff/organisatie/jaarverslag-2011/>

⁴² Kees Driessen red., Canon van de Nederlandse Film (Utrecht: Stichting Nederlands Film Festival, 2007).

⁴³ Jaarverslag NFF 2011, 30-42.

⁴⁴ Ibidem.

nog meer activiteiten gericht op de Nederlandse film zijn onderdeel van het programma naast het jaaroverzicht.⁴⁵

Een andere belangrijke activiteit die hier wellicht iets verder vanaf staat is de Holland Film Meeting. De HFM is een internationale samenkomst voor filmprofessionals. In hotel Karel V in Utrecht worden producenten gezocht voor te realiseren projecten en worden reeds gerealiseerde producties onder aandacht gebracht van sales agents. Ook worden er workshops, paneldiscussies en presentaties gegeven.

Naast de focus op vooral de nationale cinema is er dus ook een onderdeel dat zich richt op internationaal publiek en cinema. Toch ligt binnen de HFM ook de nadruk op Nederlandse (toekomstige) producties om deze onder internationale aandacht te brengen. De nadruk wordt gelegd op een verheerlijking en stimulatie van de liefde voor de Nederlandse filmcultuur in de breedste zin van het woord. Dit wordt duidelijk gemaakt door de focusprogramma's die zich buiten het reguliere programma plaatsvinden. Het enige onderdeel dat gedeeltelijk niet met de Nederlandse film te maken heeft, het HFM, wordt dan ook op een aparte plaats behandeld met professionals onderling.

Daarnaast heeft Robieke Roesink in haar bachelorscriptie over de programmering van de films van het filmfestival vastgesteld dat de programmering van het Nederlands Film Festival geen verband heeft met de Nederlandse maatschappelijke gebeurtenissen of kwesties in de programmering. Het criterium om een film te selecteren voor het festival is vooral berust op kwaliteit. Wat hier nog invloed op zou kunnen hebben is het thematische karakter van het festival. Het enige wat nog zou kunnen worden gezegd is dat sommige focusprogramma's door de jaren heen wel eens een maatschappelijke issue onder handen namen, maar dit is geen vast onderdeel van het festival.⁴⁶

PRIJZEN

Wat betreft de promotie van de films spelen ook op het Nederlands Film Festival de prijzen een grote rol. Naast 18 Gouden Kalveren werden er ook nog eens 19 andere prijzen uitgereikt zoals onder andere de Prijs van de Nederlandse Filmkritiek en de Prijs van de Stad Utrecht.⁴⁷ Al meteen vanaf de eerste editie in 1980 werden de Gouden Kalveren uitgereikt. In het eerste jaar waren dit er nog maar zes, in het jaar daarna al negen.⁴⁸ Dat aantal zou gestaag doorgroeien tot

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ Robieke Roesink. Bachelorscriptie 2012. Te vinden: <http://igitur-archive.library.uu.nl/student-theses/2013-0108-200547/Eindwerkstuk%20NFF.pdf>

⁴⁷ NFF catalogus 2011.

⁴⁸ F. Kalkman & J.P. Ekker, *Kalverliefde* (Utrecht: Stichting Nederlands Film Festival, 2005).

de hierboven aangegeven getallen.

De uitreiking van de prijzen neemt altijd een prominente plaats in binnen het festivalprogramma en de genomineerde films zijn dan ook de leidraad van het festival. Het hoofdprogramma bestaat al sinds het begin van het festival uit de door een jury genomineerde films voor de Gouden Kalveren, in 2011 waren dit 81 films. De Gouden Kalveren worden uitgereikt in verschillende categorieën. Dit zijn onder andere, Beste Korte Film, Beste Televisiedrama, Beste Korte Documentaire, Beste Lange Documentaire, Beste Regie en Beste film. Daarnaast werden er ook publieksprijzen uitgereikt voor Beste Film.⁴⁹

De prijzen zorgen voor prestige en glamour op het festival. Op de laatste dag van het festival wordt het gros van deze prijzen uitgereikt tijdens het Gala van de Nederlandse film. Dit gala wordt groots aangepakt met veel bekende sterren die het gala aandoen en/of presenteren. Door de grootse aanpak en de uitreiking van een van de belangrijkste prijzen van Nederland is er daardoor ook veel media aandacht. De uitreiking van de prijzen was in 2011 live te volgen op Nederland 1 tijdens de prime-time. Voor het NFF is media-aandacht belangrijk omdat het festival op die manier van een bekendheid geniet die positief uitpakt in de bezoekersaantallen.

PUBLIEK

In 2011 telde het NFF een bezoekersaantal van 152.000 mensen.⁵⁰ Hoe dit publiek eruit ziet zal worden beschreven aan de hand van een scriptie van Eva Smits waarin zij het publiek van het Nederlands Film Festival onderzoekt. In dit onderzoek bepaalt ze hoe het publiek eruit ziet aan de hand van een scriptie van Jildou Kroes en een onderzoek van Parlevliet. Wat de resultaten daarvan zijn zal hier uiteengezet worden.

Wat blijkt is dat het publiek sterk is geconcentreerd in het westen en vooral ook in Utrecht. 50 procent van de bezoekers komt uit de provincie Utrecht blijkt uit het onderzoek van Parlevliet. Daarnaast is 75 procent afkomstig uit de 4 grote steden in de Randstad en 80 procent afkomstig uit het westen. Slechts 11 procent is afkomstig uit de noordelijke, oostelijke en zuidelijke provincies. Het doel van het Nederlands Film Festival is echter om bezoekers uit heel Nederland te trekken.⁵¹ Daarnaast is het publiek over het algemeen hoog opgeleid, 83 procent van de bezoekers heeft een HBO of universitaire opleiding gevolgd.⁵² Kroes benoemt dan ook dat uit een onderzoek van het CBS in 2005 blijkt dat een groot deel van de filmbezoekers student is.

⁴⁹ Jaarverslag NFF 2011, 16-17.

⁵⁰ Volkskrant online:

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/3276/NFF/article/detail/3322595/2012/09/26/Film-film-en-nog-eens-film-in-Utrecht.dhtml> Geraadpleegd: 21-03-2013.

⁵¹ Kroes, 4.

⁵² Ibidem, 31.

Uit een onderzoek van het NFF in 2011 blijkt zelfs dat meer dan de helft tussen de 18 en de 35 jaar is.

Ook op het NFF blijken diverse soorten mensen te komen, maar de festivalbezoeker van het NFF is niet specifiek een cinefiel. De bezoekers komen toch meer voor het nationale karakter dat het festival biedt. Volgens Eva Smits is de bezoeker vooral een liefhebber van Nederlandse producten en uitingen van de Nederlandse cultuur.⁵³ Dit is wellicht te verklaren met behulp van de reclamecampagne die wordt gevoerd.

Het doel van het NFF is om de bezoeker te informeren, interesseren, stimuleren en te laten beleven. Er wordt geprobeerd het publiek te bereiken door een uitgebreide reclame campagne met commercials op de publieke zenders. De reclame met drukwerk richt zich vooral op de 4 grote steden, waaruit ook het meeste publiek afkomstig is. Dat vooral de film liefhebber wordt aangesproken wordt duidelijk in de advertenties waarin aandacht wordt gevraagd voor het NFF. Deze advertenties worden namelijk vooral geplaatst in filmgerelateerde tijdschriften zoals Skrien en Preview, en in de catalogi en dagkranten van andere filmfestivals. Daarnaast is er een commercial te horen op de radio en te zien op de publieke zenders van de Nederlandse televisie. Ook wordt er op andere manieren reclame gemaakt, bijvoorbeeld in de stad Utrecht zelf of in de vier grote steden in Nederland; Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Utrecht.⁵⁴

Het festival is een goed platform voor films die buiten het festival nauwelijks een openbare vertoning kunnen verkrijgen. Met deze vertoningen is het bijvoorbeeld mogelijk om een distributeur te vinden op het festival die bereid is de film verder te verspreiden. Het festival heeft dus ook de functie van een ontmoetingsplaats voor mensen die professioneel met films bezig zijn. Er is daarnaast ook ruimte voor de professionals om de discussie aan te gaan met het publiek.

VERGELIJKING

Er is hierboven uiteengezet wat de belangrijkste kenmerken zijn van het Nederlands Film Festival en het International Film Festival Rotterdam. Een aantal kenmerken zijn per onderdeel en per festival besproken en zullen nu ook per onderdeel in de vergelijking worden gezet. Het programma, de prijzen, het publiek en distributie en productie zullen worden besproken. Te beginnen met het programma.

⁵³ Eva Smits, *Onder invloed in het donker: de filmkijker beter bekeken in de context van het Nederlands Film Festival* (Universiteit Utrecht, 2012). Scriptie te vinden: <http://igitur-archive.library.uu.nl/student-theses/2012-0621-200629/UUindex.html>

⁵⁴ Ibidem, 20-22.

De criteria voor de films om te worden geselecteerd voor de festivals hebben overeenkomsten en verschillen. Het NFF selecteert over het algemeen alleen Nederlandse films in het programma (uitzondering Vlaamse films in focusprogramma). Het IFFR selecteert zijn films met als uitgangspunt films van jonge en innovatieve filmmakers. Beide festivals hebben wel als speerpunt om de films te beoordelen op kwaliteit.^{55 56} De festivals hebben geen thema of andere voorwaarden waaraan voldaan moet worden.

De festivals hebben een programma dat zich rondom de belangrijkste prijzen vormt. Voor het NFF en IFFR bestaat de kern van het festivalprogramma uit de selectie voor de prijzen, respectievelijk de Gouden Kalf Competitie en de Tiger Award Competition. Daarnaast kent het Nederlands Film Festival het jaaroverzicht waarbinnen alle films worden vertoond van het afgelopen festivaljaar. Dit neemt het grootste deel van het programma in beslag. IFFR heeft ook een vergelijkbaar jaarprogramma dat Spectrum heet. Een ander deel is gereserveerd voor beginnende filmmakers in Bright Future. Deze twee programma's nemen samen een groot deel van het programma in beslag. De Tiger Award competitie neemt maar een klein percentage van het programma in beslag, namelijk 15 lange en 22 korte films op een geheel van 220 lange films en 326 korte films.⁵⁷

Bij het NFF is dit al aanzienlijk meer, daar dingen 81 films mee naar de prijzen op een geheel van 479 films.⁵⁸ Daarnaast is het jaaroverzicht belangrijk. Hiernaast zijn ook retrospectieven een belangrijk onderdeel van het programma. Ook educatie speelt een belangrijke rol. De nadruk wordt heel sterk gelegd op een algemene verheerlijking van de Nederlandse filmcultuur en alle aspecten die daarmee zijn verbonden. Het maakt niet uit of het nieuwe of oude films zijn, als ze maar in ere worden gehouden of worden geplaatst. Wat voor regisseur of achtergrond een film heeft is minder belangrijk. Het belangrijkste is dat de Nederlandse kwaliteit erkend, verbreed en verspreid wordt.

Het publiek dat wordt aangetrokken door de festivals is divers te noemen. Doordat het International Film Festival Rotterdam zich tegen de gevestigde orde van de filmwereld verzette, kreeg het ook een publiek dat daarbij hoorde.⁵⁹ Het ging er bij het festival vooral om een "*audience for the film*" te vinden en niet een "*film for the audience*" te vinden. Het publiek bestond vooral uit cinefielen in de eerste jaren maar werd steeds meer divers. Zoals al is uiteengezet, heeft Marijke de Valck dit publiek in een mooie opsomming gezet, waarbij er 3 typen cinefielen als bezoeker waren. Daarnaast waren er ook gasten die niet als cinefielen

⁵⁵ Roesink, 15.

⁵⁶ De Valck, 194-196.

⁵⁷ Jaarverslag IFFR 2011-2012, 75-77.

⁵⁸ Jaarverslag NFF, 10-15.

⁵⁹ Hofstede, 141.

omschreven kunnen worden. Het festival is op een internationaal publiek gericht, mede doordat filmmakers zelf vaak aanwezig zijn. Het internationale karakter is zichtbaar door films uit veel verschillende landen en de Engelse ondertiteling die bij de films zit. Doordat er ook veel buitenlandse gasten komen, zou gesteld kunnen worden dat dit cinefielen zijn die speciaal voor het festival naar Rotterdam komen.

Het NFF begon zijn bestaan als festival als de Nederlandse Filmdagen waarbij 8000 mensen aanwezig waren. Het festival heeft zich ontwikkeld tot een festival met meer dan 150.000 bezoekers.⁶⁰ Het NFF richt zich op een zo breed mogelijk nationaal publiek. Met de uitgebreide reclamecampagnes die worden gevoerd wordt een breed publiek gezocht, met onder meer reclamespotjes op televisie, radio en internet. Daarnaast werd het Gala van de Nederlandse Film uitgezonden op een publieke zender op tv en wordt geprobeerd journalisten te vriend gehouden om goede publiciteit te krijgen.⁶¹ Er zijn in totaal 11 films in 2012 geweest die met ondertiteling zijn vertoond.⁶² Daaruit kan geconcludeerd worden dat er ook niet op het buitenlandse publiek gericht wordt. Wat reclame betreft hield het IFFR een iets bescheidener en kunstzinniger campagne waarbij posters met kunstzinnige teksten werden verspreid.⁶³ Er is juist bewust geprobeerd het festival kleinschaliger te houden om niet te verzuipen in commercie en om de speerpunten van het festival te behouden.

Beide festivals hebben een programma voor professionals. Bij het NFF is dit de Holland Film Meeting waarbij filmmakers hun ideeën en concepten kunnen voorleggen aan internationale producenten. Daarnaast worden reeds afgemaakt films uit de Benelux vertoond aan journalisten, distributeurs en *sales agents*. Het IFFR heeft een vergelijkbaar programma met CineMart. Hier worden bijna voltooide films voorgesteld aan een professioneel publiek, onder andere aan potentiële financiers.⁶⁴ Echter gaat het IFFR nog een stapje verder in het steunen van filmprojecten. Het genoemde Hubert Bals Fonds speelt een belangrijke rol in de financiering en distributie van filmprojecten. Films van het Hubert Bals Fonds kunnen rekenen op financiële steun en vertoning op het festival. Daarnaast heeft het IFFR ook een eigen distributietak, Tiger Releases die films die op het festival gedraaid worden uitbrengt op dvd, online en in theaters.

⁶⁰ Presburg et al.

⁶¹ Kalkman & Ekker, 3.

⁶² Website Nederlands Film Festival: <http://www.filmfestival.nl/publiek/nieuws/films-met-ondertiteling/> Geraadpleegd: 04-04-2013.

⁶³ Jaarverslag IFFR, 42.

⁶⁴ Ibidem, 50.

CONCLUSIE

Concluderend kan gezegd worden dat de structuur van de festivals redelijk overeenkomt. Het programma komt qua opbouw redelijk overeen. Het hoofdprogramma bestaat uit de genomineerden voor prijzen en het jaarprogramma. Daaromheen worden focusprogramma's opgebouwd. Het zijn vooral de focusprogramma's die een verschil aanduiden en de keuze van de films die tot het hoofdprogramma behoren verschillen ook.

Het International Film Festival Rotterdam is er vooral op gericht om een publiek te vinden voor films van jonge en innovatieve filmmakers. Het draait hierbij om de individuele films en filmmakers. Het is ook de bedoeling om filmmakers een duwtje in de rug te geven door *exposure* en financiële steun te bieden in hun eerste stappen. De film wordt er gericht op het cinefiele publiek. Er worden geen concessies gemaakt in het samenstellen van het programma. Deze blijft constant en gericht op kwaliteit. Voor de cinefiele bezoeker is dit een mooi platform om nieuwe films en filmmakers te ontdekken.

Het Nederlands Film Festival heeft dit in mindere mate. Het Nederlands Film Festival is er minder om steun te bieden aan specifieke films maar richt zich meer op het geheel van de Nederlandse filmcultuur. Ook films met bekendheid en status van canon van de Nederlandse film moeten volgens het festival onder de aandacht worden gebracht, ook bij de jeugd. Als je het IFFR zou omschrijven als "*finding an audience for the film*" zou het NFF kunnen worden omschreven als "*making an audience for the Dutch cinema*". Het zijn niet de individuele films die het verschil maken maar het geheel aan Nederlandse trots, zowel oud als nieuw.

Een ander verschil is zichtbaar in de totstandkoming van de films die vertoond worden op het festival. Met een deel van de films is het IFFR nauw betrokken in de financiering, vertoning en distributie, zoals blijkt uit de analyse van het Hubert Bals Fonds en de Tiger Releases. Het NFF biedt meer een platform waarbij de films deel kunnen uitmaken van de Nederlandse cultuur en plaatsen de films daarmee in een context. Daarnaast biedt het een ontmoetingsplaats voor filmmakers met professionals. Waar het IFFR zelf actief films ondersteunt biedt het NFF een platform waar die steun kan worden verworven.

Het zou interessant zijn om meerdere internationale en nationale festivals onder de loep te nemen om te kijken of er een vaste verschillen zijn te ontdekken tussen internationale en nationale filmfestivals. Dat deze beide festivals op hun eigen manier succesvol zijn blijkt uit de bezoekersaantallen van de festivals. Dat beide festivals net hun 32^e (NFF) en 42^e (IFFR) editie

Merijn Wierenga
3682285

Nationale en internationale trots: NFF en IFFR

Bacheloronderzoek
05-04-2013

hebben volbracht kan dat alleen maar beamen. Het publiek kijkt vast uit naar een 33^e en 43^e editie en de daarop volgende edities van beide festivals.

BIBLIOGRAFIE

PRIMAIRE BRONNEN

Nederlands Film Festival Catalogus 2011. Uitgegeven door Eye Film Instituut. Te vinden in het archief van Eye onder bibliotheeknummer: F151(492)

International Film Festival Rotterdam Catalogus 2011.

Websites

Nederlands Film Festival: www.filmfestival.nl

International Film Festival Rotterdam: www.iffir.nl

SECUNDAIRE BRONNEN

Alexander, Maarten. *Filmfestivals in transitie: Een literatuurstudie en een kwalitatief onderzoek naar de veranderende rol van filmfestivals*. Masterscriptie, 2009. Te vinden: [http://www.bamart.be/files/Alexander.%20M.%20\(2009\).%20FILMFESTIVALS%20IN%20TRANSITIE.%20Gent,%20Universiteit%20Gent..pdf](http://www.bamart.be/files/Alexander.%20M.%20(2009).%20FILMFESTIVALS%20IN%20TRANSITIE.%20Gent,%20Universiteit%20Gent..pdf)

Driessen, Kees, red. *Canon van de Nederlandse Film*. Utrecht: Stichting Nederlands Film Festival, 2007.

Elsaesser, Thomas. *European Cinema: Face to Face with Hollywood*. Amsterdam: University Press, 2005.

Hofstede, Bart. *In het wereldfilmstelsel: Identiteit en organisatie van de Nederlandse film sedert 1945*. Delft: Eburon, 2000.

Kalkman, F. & J.P. Ekker, *Kalverliefde*. Utrecht: Stichting Nederlands Film Festival, 2005.

Kroes, Jildou. *Van A naar het Nederlands Film Festival: Een onderzoek naar de determinanten van gedragsintentie*. 2005. Scriptie van Kroes is te vinden: http://essay.utwente.nl/749/1/scriptie_Kroes.pdf

Presburg, H., et. al. *25 jaar Nederlands Filmfestival*. Stichting Nederlands Film Festival, 2005.

Roesink, Robieke. *Nederland en zijn filmfestival*. Bachelorscriptie 2012. Te vinden: <http://igitur-archive.library.uu.nl/student-theses/2013-0108-200547/Eindwerkstuk%20NFF.pdf>

Smits, Eva. *Onder invloed in het donker: de filmkijker beter bekeken in de context van het Nederlands Film Festival*. Universiteit Utrecht, 2012. Scriptie te vinden: <http://igitur-archive.library.uu.nl/student-theses/2012-0621-200629/UUindex.html>

Valck, Marijke de. *Film Festivals: From European Geopolitics to Global Cinephilia*. Amsterdam: University Press, 2007.

Merijn Wierenga
3682285

Bacheloronderzoek
05-04-2013

Nationale en internationale trots: NFF en IFFR

Wong, Cindy. *Film Festivals: Culture People, and Power on the Global Screen*. New Brunswick: Rutgers University Press, 2011.

Websites:

Website van Film Festival Research, FFRN. <http://www.filmfestivalresearch.org/index.php/ffrn-bibliography/>

Website Peter Bosma: <http://www.peterbosma.info/?p=artikel&artikel=27>